

Reunustypyjärä

Kantad kulhalsbock
Acmaeops marginatus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Reunustypyjärä on pienehkö (7–9 mm), lähes kokonaan musta kukkajäärä, jonka peitinsiivissä on yleensä kapea keltainen reunus. Sen reidet ovat mustat, sääarten tyvi keltainen ja kärki musta ja nilkat ovat keltaiset. Sen etuselkä on leveyttään pitempi ja tuntosarvet ulottuvat lähes peitinsiipien kärkeen asti. Ruumis on yläpuolelta ohuelti ja harvaan karvainen. Peitinsiipien kärjet näyttävät poikkileikatuilta, ja molempien sisä- ja ulkoreunassa on terävä hammas. Lajista tunnetaan myös ruskeita ja kellertäviä värimuotoja.

Elinympäristö ja levinneisyys

Reunustypyjärä elää palaneilla ja pystyyn kuolleilla männyllä, ja toisinaan myös palamattomilla pystykeloilla. Esiintymät ovat usein hiekkamaiden avoimilla ja kuivilla mäntykankailla. Naaraat munivat mäntyihin heti metsäpalon jälkeen. Toukat elävät tiukasti puussa kiinni olevan kaarnan alla. Syksyllä suurin osa toukista pudottautuu maahan koteloitumaan. Aikuiset jäärät ovat liikkeellä kesäkuusta elokuuhun. Lajia on tavattu harvinaisena ja paikoittaisena suuressa osassa maata Etelä-Lappiin asti.

Nykytila ja uhkatekijät

Reunustypyjärä on riippuvainen säännöllisesti toistuvista metsäpaloista, joten sitä uhkaa palojen väheneminen Suomen metsissä. Valtaosa tunnetuista elinympäristöistä sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Kuolleet ja kuolevat pystymännyn tulisi säästää reunustypyjärän elinalueilla. Laji hyötyy säännöllisesti tehtävistä hallituista kulotuksista. Kulotetut alueet tulisi jättää kehittymään luontaisesti. METSO-ohjelman kautta on mahdollista hakea rahoitusta luonnonhoidollisen kulotuksen toteuttamiseen.

Lähteet

Heliövaara, K., Mannerkoski, I. & Siitonen, J. 2004. Suomen sarvijäärät. Tremex press Oy, Helsinki. 374 s.

Kuva: Juhani Päivärinta